

tot den koning der Ammonieten boden zendt: wat hebben ik en gij met elkander te doen, dat gij tot mij gekomen zijt om tegen mijn land te krijen? In 2 Sam. 16:10, waar David tot Abisai, den broeder van Joab zegt: wat heb ik met u te doen, gij zonen van Zeruja? In 1 Kon. 17:18 waar de weduwe van Zarfath tot Elia zegt: Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen om mijn ongerechtigheid in gedachten te brengen en om mijn zoon te doden? In 2 Kon. 3:13: Maar Elia zeide tot den koning van Israël: wat heb ik met u te doen? Ga heen tot de profeten uws vaders en tot de profeten uwer moeder.

Uit al deze plaatsen blijkt, dat de uitdrukking gebruikt wordt, om iemand van het voornemen, dat hij heeft af te brengen of in de meening, die hij voorstaat te bestrijden. De Heere Jezus wijst in dit woord Maria dan ook heel scherp terug. Hij staat haar niet toe invloed te oefenen op Zijn Messiaansche werkzaamheid. Hier wordt weer iets openbaar van het zwaard, dat door Maria's ziel gaat (Luc. 2:34).

Jezus laat dan nog volgen de woorden: Mijne ure is nog niet gekomen. Hoe moeten we deze woorden opvatten? Men heeft het opgevat in den beperkten zin: „de ure om 't gevraagde wonder te verrichten". Maar de uitdrukking: „Zijne ure was nog niet gekomen" treffen we vaker aan in het Evangelie van Johannes. Zoo b.v. in hfdst. 7:30: Zij zochten Hem dan te grijpen, maar niemand sloeg de hand aan Hem, want Zijne ure was nog niet gekomen. Zoo b.v. in hfdst. 8:20: En niemand greep Hem, want Zijne ure was nog niet gekomen. En in hfdst. 13:1 lezen we: Jezus wetende, dat Zijne ure gekomen was, dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot den Vader. In hfdst. 12 vs 23: De ure is gekomen, dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden. Hfdst. 17:1: Vader, de ure is gekomen, verheerlijkt Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijke.

„Van al deze uitspraken is Zijne ure die Zijner openbaring als Messias bepaaldelijk door Zijn dood en de daarna volgende verheerlijking.

De verwante uitdrukking Mijn tijd (7:6) heeft eveneens betrekking op Zijn openbaring als Messias, doch door Zijn koninklijken intocht in Jeruzalem.

Deze beteekenis treedt hier op den voorgrond. Jezus doet Maria, die ongeduldig verlangt Hem te treden van den troon te zien beklimmen, verstaan, dat de ure, waarop Hij de koninklijke, Messiaansche heerschappij aanvaardt zal, nog niet geslagen is. In de hoofdstad, Jeruzalem, in Zijn paleis, den tempel, en niet in den familiekring, moest Zijn plechtige openbaring als Messias plaats hebben⁹⁾.

Jezus wijst derhalve Maria's verzoek, om zich als den Messias te openbaren, af. Zijn tijden en gelegenheden worden niet door de menschen, maar door den Heere bepaald.

Toch heeft het Woord, dat Jezus tot Maria gesproken heeft, haar niet geheel afgeschrikt. Zij blijft er van uitgaan, dat in deze situatie Jezus helpen zal. Daarom zegt ze tot de dienaren: Zoo wat Hij ulieden zal zeggen, doet dat. En in haar geloof in den Heere Christus wordt zij niet beschaamd. Inderdaad heeft Hij op de brulloft te Kana Zijn heerlijkheid geopenbaard.

Er is gezegd: „Maria kreeg dan toch haar zin, al werd haar geloof even door Jezus op de proef gesteld, of ze wel wachten kon, ja zonder Maria's medewerking ging het eigenlijk niet, want zij was het, die tot de huisdienaren eerst bevel moest geven om Jezus te gehoorzamen, als Hij wat zou gebieden"¹⁰⁾.

Baarslag zegt hiervan: „Wat er gebeurde: een groot wonder, maar dat heel in 't verborgen geschiedde; waarvan alleen de zes discipelen wisten: „en Zijn discipelen geloofden in Hem". Wat er niet gebeurde: een geweldig, opzienbarend voor aller oog voltrokken „Messiaswonder", waarmee deze Zoon, omtrent Wien Maria zooveel profetische woorden „bewaarde in haar

⁹⁾ Godet, a.w. I, p. 215.

¹⁰⁾ Baarslag, a.w. XVIII, p. 115.

hart" (Luc. 2:19) ineens uit het duister en de verborgenheid voor het volle licht zou treden en aller harten als door tooverslag zou winnen¹¹⁾.

Wij mogen in deze geschiedenis op het voldoen van Maria's verzoek niet te veel nadruk leggen. Want: 1e. heeft de Helland Maria zeer scherp teruggewezen en 2e. is de vrucht van dit wonder, dat Zijn discipelen in Hem gelooven. Enkele van die discipelen hadden eerst tot den kring van Johannes behoord. Zij waren in Jezus' gevolg getreden. Dat was een heele overgang. In Johannes' leven kwam uit, dat de mensch door de zonde alles had verbeurd. Maar Jezus gaat het volle leven in. Hij komt, etende en drinkende (Matth. 11:19).

In dit eerste teken komt uit, wat Jezus eenmaal brengen zal, de vreugde van het Messiaansche rijk, waarvan de wijn het symbool is.

Maar die heerlijkheid van het Messiaansche rijk komt slechts in den weg van het lijden, van de ure van Christus.

Van dien lijdensweg zag Maria niets. Daarom moet Christus haar op haar plaats zetten. Christus doet geen daden op zichzelf. Alles staat in het verband met het ééne groote verlossingswerk, dat Hij doet.

De plaats, die aan Maria wordt gegeven in de Roomsche leer, draagt datzelfde karakter als dit aforistisch verzoek van Maria: „zij hebben geen wijn". Gemist wordt hierin de groote lijn van het verlossingswerk Gods.

Enmatil.

K. MEIMA.

¹¹⁾ A.w., XVIII, p. 115.

.. Juiste voorlichting (inzake Zach. 3:6,7)

Prof. Dr J. Ridderbos meent, dat in mijn artikel (3 Februari): „Aan wie de eed?" aangaande hem door mij onjuiste voorlichting is gegeven. Ik heb in dat artikel aangehaald zijn uitspraak (Korte Verklaring op Zach. 3:6,7), volgens welke aan Jozua een belofte gedaan wordt, **verbonden aan een conditie**.

Natuurlijk wordt dat niet ontkend; maar als ik nu opmerkte, dat deze opvatting van den schrijver nog uit zijn „goeden tijd" was, dan wordt mij tegengevoerd; pardon, ik heb ook later tegen dat zinnetje nooit bezwaar behoeven te hebben, want ik heb nooit ontkend, dat in het genadeverbond in een of anderen zin van condities wordt gesproken, en kan gesproken worden. Men kan van condities spreken, „maar altijd in een zeer bepaalde en beperkte zin".

Aldus prof. Ridderbos. En als ik nu in mijn artikel van 3 Febr. daaraan geen aandacht geef, dan „doe ik alsof" (1. we zullen daar maar weer geen kwestie van maken, al kon het), dan „doe ik, alsof ik niets hoor", meent hij.

Nu geef ik graag toe, dat ik lang niet alle artikelen van prof. Ridderbos over het verbond gelezen heb. De stof interesseert me maar matig, als ik me realiseer, dat bepaalde FORMULES in 1944 zijn gehanteerd als goddelijke waarheden, waaraan elke ambtsdrager volkomen conform moest zijn in alles; en als ik aan dien zoo boezen handel denk, word ik altijd, ook nu nog, een beetje moe van alle geschrift, dat zich verliest in mogelijke achtergronden, en dan mogelijke achtergronden van die formules. Lieve menschen, ik kan over elke formule ook wel een paar jaar gaan schrijven, onder meer dan één aspect. Dat kan ieder, die een beetje heeft gestudeerd. Ik kan b.v. die formule van 1905-1942-1944, om nu maar bij één van de vele te blijven staan, bespreken onder de aspecten van:

- a) de verbonds-theorie,
- b) de kerk-theorie,
- c) de doops-theorie,
- d) de ken-theorie,
- e) de revelatie-theorie,
- f) de „Gods-waarachtigheids"-theorie,
- g) de regel-uitzonderingen-theorie,
- h) de probabilisme-theorie,

- i) de relatie-Oud-Nieuw-Testament-theorie,
- j) de kinderbejegenings-theorie,
- k) de kenmerken-theorie,
- l) de puberteits-theorie,
- m) de individu-gemeenschap-theorie,
- n) de practische-sylogismen-theorie,
- o) de theoretisch-sylogismen-theorie,
- p) de belofte-voorspellings-theorie,
- q) de wedergeboorte-theorie,
- r) de potentie-actus-theorie,
- s) de sleutelmachts-theorie,
- t) de stop-dan-wel-non-stop-mogelijkheid-in-onderstellings-acten-theorie,
- u) de „staat"-en-„stand"-theorie,
- v) de zichtbaar-onzichtbaar-theorie,
- w) de inwendig-uitwendig-theorie,
- x) de heiligheds-heiligings-theorie,
- y) de hypothese-theorie,
- z) de privé-dan-wel-publieke-zielszorg-theorie,
- aa) de zelfbeproeuvings-theorie,
- bb) de zelf-analyse-theorie,
- cc), dd), ee), enzovoort, alle mogelijke andere theorie.

Geen grapje, al denkt iemand dat. Prof. Ridderbos is toch zeker niet doof geweest, toen ik, tot vervelens toe, opmerkte: menschen, laat je niet ertoe brengen, van het **finje puntje af te gaan**; geen dogmatiek — daar doe ik zelf wat aan — interesseert mij in die synodale handelingen, maar de blinding aan formules. Die theorieën, daar lees ik, als ik tijd en lust heb, vakmensen over. Prof. Ridderbos is vakman voor exegete O.T. en aanverwant vakken. Als dogmatisch geïnteresseerde wil ik ook hem lezen, maar — dan moet hij me eerst overtuigen, dat „vakmensen" als Ursinus, die van hem verschilt, en al die andere vakmensen, die ik nog onlangs tegen dr. J. Hoek aanhaalde, als ze de „ontwikkeling" (1) van 1944 hadden beleefd, en hun boeken in 1944 hadden gehandhaafd, van den Heere niet mogen preeken; in heel de wereld niet, het zou als al onze dominees (nietwaar, feiten zijn toch feiten?), volgens dr. J. Ridderbos nergens in de wereld mogen preeken; want als ze het bij hem niet mogen, dan mogen ze het elders ook niet; waarom anders zou de Heere bevelden, hem ambtelooos weg te zenden? Ik zou het oogenblik zegenen, waarop een nieuwe Ursinus in „mijn" kerk opstond (al construeert hij menig ding anders dan ik, en verder nog veel meer anders dan 1905-42-44).

Ik heb dus, dat geef ik toe, niet alles gelezen, na 1944, wat prof. Ridderbos over het verbond schreef. Ik schaam me deswege niet, want ik heb nog nooit gemerkt, dat hij op de argumenten, die ik hem gaf, direct dan wel zijdelings (b.v. over het hoofd van dr. J. Hoek heen) met zóo veel geduld is ingegaan, dat ik minder grond zou hebben dan hij om te zeggen, dat de opponent „doet, alsof hij niets hoort". „Grond" of anders aanleiding.

Maar nu de hoofdzaak.

Ik geloof nog altijd, dat citaat van prof. Ridderbos uit die Korte Verklaring te moeten zien als citaat uit zijn betere tijd, den tijd vóór de uitwerpsdada.

Prof. Ridderbos zegt: de moederbelofte was niet voorwaardelijk.

Neen, het voorspellingskarakter, dat ze had, maakte haar, om met Ursinus te spreken „kategoriaal". Evenals b.v. de belofte, dat de aarde niet meer door water zal vergaan (als in den zondvloed). Maar de individuen, tot wie de moederbelofte kwam, en verder kwam? Onderstelde die belofte soms Adams geloof, toen hij ze kreeg? Of — werd zijn geloof gewerkt door de belofte, ook deze?

Daar zitten we weer midden in de kwestie van de onderstelde wedergeboorte, én van de middelste dan wel onmiddellijke wedergeboorte (theorie, nummer ff, gg, hh, etc., etc.).

Prof. Ridderbos zegt onmiddellijk daarna: God gaf aan Abraham, den geloovigen Abraham, de belofte van Gen. 15:1. Zij was dan ook niet voorwaardelijk, meent hij.

Voorzover hij een voorspelling (Abrahams aparte positie in den bondskring betreffende) daarin lezen mag, heeft hij gelijk. Met Abraham sprak God anders dan met ons.

Maar waarom zegt prof. Ridderbos, zoo met nadruk: den geloovigen Abraham, en niet: den geloovigen Adam? Is Adam nu geloovig geworden DOOR de belofte, ja, of neen? Was dit evangelie kracht der wedergeboorte, ja of neen?

En wat Abraham betreft: ik geloof ook, dat hij al geloovig was, toen God hem die belofte gaf uit Gen. 15:1: hem was te voren al zoo veel gezegd en beloofd.

Op verstrooidenreis

„Import" was het scheldwoord waarmee de vrijmaking in Indië door velen werd afgedaan. Alsof import zelf een slechte zaak is. Is het evangelie soms overal geen „import" van boven, terwijl afwijking van het evangelie onder inheemsche Christenen vrijwel overal import is, en wel van beneden?

De beide militairen, waarover ik het vorige maal had, woonden aanvankelijk de diensten bij van de Protestantse Gemeente te Menado.

Zij meenden aanvankelijk in die gemeente de kerk van Christus te moeten zien, hoezeer ook gedeformeerd. Maar al spoedig kwamen ze tot een ander inzicht. Al veel eerder immers was die gemeenschap tot reformatie opgeroepen, maar had zij aan dien oproep geen gehoor gegeven. Dus staakten zij al spoedig hun bezoeken aan de diensten van deze gemeenschap. In den kring van synodalen verkeerden zij daarna. Op hun beurt werden ook zij uitgenodigd in de bijeenkomsten van dien kring een preek te lezen. Maar ook in de practijk bleek spoedig, dat men niet waarlijk één was. Toen br Kappinga eens een preek las van ds Drost van Loppersum, die zonder onnoodige

scherpte toch duidelijk tegen den Wereldraad van kerken en het vals oecumenisch drijven van dezen tijd was gericht, werd achter den rug van broeder Kappinga om ergernis over den inhoud van deze preek geuit. Hem en zijn collega, broeder C. Maan, werd gesuggereerd voortaan alleen preeken van synodalistie te lezen. Daarop zijn die broeders gelukkig niet ingegaan. Zij zouden in het vervolg ook preeken lezen waarin de zaak der vrijmaking onomwonden wordt gesteld. Hoe het verder gegaan is weet ik niet. Maar als die broeders zich aan hun voornemen gehouden hebben weet ik wel hoe het afgevoelen is.

Aan beide genoemde broeders heb ik midden in de week Woord en sacrament bediend. We hebben ons daarbij laten leiden door de belofte van Mattheus 18:19, 20. Helaas heeft mijn gastvrouw, de eerder genoemde onderwijzeres, geen deel genomen aan dezen dienst, en later berichtte zij mij, dat zij zich gevoegd had bij de synodalistische gemeenschap van Soerabaja. Een betrekkelijk groot percentage van onze menschen heeft zich op die manier vrijwillig beroofd van den grooten zegen die in Indië het trouw blijven zelf reeds was. Niemand die niet in de rimboe geweest is, kan intusschen verstaan hoe groot de verzoeking is om overstag te gaan. Als ik zelf met onze matsehen midden in de eenzaamheid van een verstrooidenpost verkeerde, heeft me altijd zwaar gewogen de vraag

of ik geen lasten oplegde, die te zwaar waren om te dragen. Confrontatie met mijn ambtsopdracht in het Woord gegeven, maakte het vinden van het antwoord steeds weer licht. Ook in de verstrooiing maken we het ons alléén maar „moelijk", door van het Woord af te gaan en den daar gewezen weg om „omstandigheden" onbegaanbaar te verklaren. Maar wie er ook ginds op wandelen wilde, sommigen zelfs geheel alleen, anderen met nog twee of drie, gewaagden van den grooten zegen, die daarin ligt, en zij spraken daarvan heusch niet alleen onder den onmiddellijken indruk van een pas gehoorde preek of een juist gevierd avondmaal. Neen, ook later kreeg ik soortgelijke verzekeringen in brieven te lezen, nadat ik zelf allang weer hoog en droog in Batavia zat, of inmiddels een andere verstrooidenreis begonnen was naar andere oorden.

De synodalistische kring te Menado had besloten mij dadelijk na aankomst uit te noodigen voor het houden van een praatavond. Was ook ik geen „protestantsch" dominee? Derhalve zou ik gaarne aanvaard worden als gast-geestelijke verzorger, gelijk het Concertgebouw-orkest soms zijn gastdirigent heeft. Er was echter een beperkende bepaling bij de uitnoodiging gevoegd: er mocht niet worden gepraat over de „vrijmaking in Indië". Ik heb toen dadelijk gezegd, dat deze uitnoodiging voor mij onaanvaard-

Maar ik ander, gek reeds te v beloofte ook baring als lofte, moel spelling on schillig of zeggig as Er is b.v. speld, dat zullen zijn men mag, kinderen afvallen.

En nu derbos za of van „spreekt, e lang kunz voorwaard

We hebb Integendeo redeneering dat men r

Maar ik rein voor lang niet collega's tenden dr Hij heeft punt same ren zin: n Maar als

„Het lichte dene nu fleke du noeg..... bond en het oit uitverko Waarop spraken welke n vangen, het Gods hij het p en dat e In deen den stul gesproke uitverko

Dat is d Ridderbos Nu, als of dat, da Wil prof die belot

In de i houden, v verdient, Verband zelf een zonder da den dag v op socia categorie pelijke w leeraren i In één de speciaal i men zich groep als voor het treft de t

baar was spreking en voor voorzitter Voor een worden g alle leden avond me leden gaf het oude doocraten voor wat beeren in synodale wel in hu zetten tog rust vers zwijgen o als van C „Indische geen uits bleken du Men is deze „roe Maar voc daardoor Zoals